

kolmosten talo

pauliina haasjoki • reetta niemelä

poEsia

KOLMOSTEN TALO

© Pauliina Haasjoki, Reetta Niemelä

Kannen kuva: Elina Haasjoki

Ulkoasu: Pekka Kaikkonen

poEsia on Lasipalatsin Mediakeskus Oy:n Kirja kerrallaan -kustantamon ja Runoyhdistys Nihil Interitin runoteossarja, jonka nimikkeet julkaistaan myös verkossa:

<http://tuli-savu.nihil.fi>

Toimituskunta: Leevi Lehto

ISBN 952-480-001-2

Painopaikka: Lasipalatsi, Helsinki 2005

pauliina haasjoki
reetta niemelä

kolmosten talo

poEsia

Kirja kerrallaan • Lasipalatsi • Helsinki

KOLMOSTEN TALO kirjoitettiin alun perin näyttämölle ja kantaesityksen toteutti tamperelainen Teatteri Valaja.

Ohjaus ja dramatisointi: *Alma Rajala*

Musiikki: *Pekko Käppi*

Rooleissa: *Aija Logren, Sari Tero ja Pekko Käppi*

Ensi-ilta 9.11.2004 Runoviikko Varsinais-Suomessa -tapahtumassa, Turun Kaupunginteatterin Sopukka -näyttämöllä. Kolmosten talo on osa Teatteri Valajan kiertävää ohjelmistoa.

Vuonna 2004 perustetun Teatteri Valajan tavoitteena on koota eri alojen taiteilijoita kokeilemaan yhteistyöhön. Erityisesti naistekijöiden ja heidän kokemusmaailmansa ja näkemystensä esiin nostaminen on yksi tavoitteista.

Kiertävä ryhmä tuo esityksensä lähelle yleisöä, myös paikkoihin jossa taidetta ei yleensä nähdä. Valaja on vaihtoehto valtavirralle. Toiminta perustuu tasa-arvoon, solidaarisuuteen ja ekologisuuteen.

— www.valaja.com

1.

Taikasanat

Oletko huomannut, Helena, miten kummallista, kun muuttaa uuteen kaupunkiin tai kaupunginosaan, näkee ensin vain värejä ja muotoja, miten rikkoutuneet pinnat reväyttävät valon tuhansiin suikaleisiin. Kestää aikansa ennen kuin kaupunki vakuuttaa olevansa todellinen, kova. Enemmän kuin minä.

Löysin tänään pienen kiven rataiskon vierestä. Tuijotin kiveä kuin peiliä, kuin lapsena. Käytin sen tarkastelemiseen paljon aikaa tai oikeammin aika pysähtyi kohdalleni ja tarkastele minua. Muistin paljon, nämä rakkaudentunnustukset sinulle. Joita et koskaan tavoittanut. Tapoja minulla oli monia muttei rohkeutta, olin näkymätön tyttö, vesisade pimeässä. Istuin luokan keskivaiheilla ja piilottelin selkien takana. Olit luokan kaunein. Olit ihana korkea Helena, hiukset pitkät ja kiiltävät. Piilosilla kauneutesi kanssa.

Muille keksimme parin muttemme sinulle. Lyhyin tyttö laitettiin yhteen hintelän, pyöreänaamaisen lapsipojan kanssa. Minulle sopi kaikkien mielestä parhaiten se luokan tunnollisin poika. Me olimme keskipituisia koko lapsuutemme. Emme koskaan pussanneet. Unohdimme sinut.

Poimin tänään ratakiskon vierestä kauniin, pienen kiven, pidin sitä kädessäni kuin peiliä, kuin kuollutta, kylmää eläintä. Muistin kuinka kauhistuttavaa oli äkätä kuolleita jyrсийöitä ja linnunpoikia maassa, käännettäessä ne kuhisivat matoja ja kuoriaisia. Kuinka osaisimme olla kiitollisia niille, jotka kaluavat luumme puhtaaksi? Pilkkaamme heitä koiriksi, maanmatoiksi.

Helena, kävi niin, että minun piti kirjoittaa sinulle jo toukokuussa mutta sitten en saanut aikaa, tuli kesäkuu, juhannus. Kesämorsianten kukat helottivat kaikkialla kuin avonaiset ikkunat vanhoissa taloissa, joita rakastetaan. Kuivuin. Lehahdin kuorena troposfääriin. Olen hiukan pettynyt. Hävettää, luulin oikeasti että voin lentää kuin unessa, lapsena. Pysytellä edes viisikymmentä senttiä maanpinnan yläpuolella, voisi ponnahtaa ilmaan korkealta ja leijaila kauas.

Piti kirjoittaa sinulle jo toukokuussa mutta kevään ovat tunnetusti nopeita, likaantuvat nopeasti kuin ikkunat kaupungeissa. Jouduin tänne liikkumattomien joutomaiden keskelle. Täällä kaikki on muodon vuoksi, junat eivät kulje, kiskot johda mihinkään. Autot ovat luurankoja. Kaikki lepäävät. Vähän kerrassaan olen alkanut muistaa.

Muistaa, ymmärtää.

Poimin kiven, se häikäisi silmiäni peilin lailla, halkaisi kasvoni valollaan. Pakotti katsomaan taaksepäin kuin silloin, kun purjehditaan tai ratsastetaan. Vähän kerrallaan, katsos, Helena, tietäisitpä, kuinka hitaasti homma etenee kun käytettävissä on kaikki aika. Hienoa sokeria on liikaa, jotta se sulaisi kaakaon joukkoon. Mitäpä muisti silloin hyödyttää, se on lapsellinen värssykirja. Täällä ei tarvitse ponnistella yhtään, viettää unettomia öitä rinta säpäleinä, tämän maan sydän ei lyö. Sato ei tuleennu nälkään.

Uskon, että olet lähelläni. Minulla on oikeus siihen kuten sinulla on oikeus hedelmöittyä, puhua luista ja mädäntymisestä, hevosen kallon silmäkuopista, ruokkia torakoita, hukuttaa torakoita spriihin. Työskennellä kirkkaasti valaistussa laboratorioissa, mitata pääkoppia, ihmisten ja eläinten, eläinten, ihmisten. Monen mielestä olet lähellä kuolemaa. Mistäpä he arvaisivat.

Arvasin, että noin kauniista tytöstä tulee opettaja tai eläinlääkäri. Talossasi on raikkaita tuoleja, jollaisista haaveksimme äidin kanssa lehtiä selatessamme, tuoleja, joiden käsinojilla on huolettomia liinoja. Tuoleja, leikkiratsuja. Ystävällisiä eläintarhan eläimiä, rauhallisia märehijöitä.

Enkö ollut oikeassa? Näkymätön, jäin seisomaan valon ja pimeän väliin, kun muut juoksivat pois. Hämärän narkkari, omituinen kireäilmeinen tyttö, ei ymmärtänyt toisten puheita. En osannut sytyttää lamppuja illan tullen.

Tarvitsin kättäsi päätöksen tekoon. Viimeiset sanat ovat sinulle, ennen kuin suu painuu sisään, puhe hajoaa, kuolee hitaasti ja rauhallisesti, lakkaa olemasta ovi tai ikkuna, ei enää kosketa kuin tulenliekki esineitä, eläviä.

Kivi on aivan pieni, se on liuskekivi, irronnut tai irrotettu väkisin murskaamalla. Miniatyri-luistinrata, tanssilattia. Kaunis, erheetön. Melkein näen pikkuruiset luistelijat, nainen pyörii pää taivutettuna kohti jätää. Jos pienet kivet voivat antaa meille muistoja, mitä vuoret tekevätkään? Pilvistä syntyvät jättiläiset, valoa nuolemaan jähmettyneet kielet. En koskaan nähnyt vuoria, unelmoin niiden sulasta sielusta.

Monet vuoret ovat nimeltään mustia tai valkoisia huippuja. Niin kuin me, Helena, aivan kuin me! Muistan paluusi pitkältä matkalta. Olit hävittänyt kaikki taikasanasi. Olit sekava, et halunnut tavata vanhempiasi. Silmäsi kuin palava metsä. En osannut sanoa mitään lohduttavaa. Olin tympäisevä. Rinkkoinesi, palmikkoinesi, huiveinesi valuit itkua. Minulla oli lämpimiä vaatteita, ne sopivat sinulle kuin valettu. Tietenkin. Nukuit koko päivän.

En osannut sytyttää lamppuja illan tullen.

2.

Hevosen piirtämisestä

Ei, Elena. Sinä et ikinä saanut minulta mitään kirjettä enkä kirjoittanut sitä. Minulla oli penaaali täynnä paperilappuja, on yhä. Se on kaapissa joka on huoneessa joka on talossa, Joutsenuja seitsemän. Jotkut niistä ovat sinun käsialaasi ja silloin aina hätkähän kun luulen, etten tunnista itseäni. Etten tunnista vaaleita hiuksiani ja pyöreitä k:n lenkkejä. Sitten tajuan että ne ovat sinun hiuksesi ja lenkkisi.

Minun kirjeeni ovat niitä paperilappuja, siellä penaalissa, siinä talossa, ja joutsenia menee aina edestakaisin joka vuosi ja pelloille perustetaan järviä, noin vain, kuin leirintäalueita.

Kun tulit rinkka selässä takaisin ja vaatteesi haisivat ja kerroit pesseesi niitä kuukauden ajan vessojen lavuaareissa, näytit myös veistetyt esineet ja saippuat, jotka mies oli myynyt sinulle parkkipaikalla. Kaikkiällä oli ollut kuraa ja ihmisillä sandaalit, kura tursui varpaiden välistä ja maalasi ne, ravitsi ja hieroi. Se oli leiri ja ne olivat nomadeja, kulkivat musiikin perässä.

Mutta punottua korua et näyttänyt vaan se näkyi sinun ranteessasi, ja sanoit ettet ottaisi sitä ikinä pois. Ja sitä minun pitikin kysyä, että otitko sen pois. Oliko se sinulla hääkuvassasi? Peittykö se morsiuskimpun taakse? Ja oliko sinulla vieressäsi joku vai seisoitko hääkuvassa yksin? Oliko sellaista kuvaa ja oliko häitä ollenkaan?

Huraa huraa häitä, kello löi jo kaksitoista, keisari seisoo palatsissa. Sen varmaan muistat. Sinä olit usein pitämässä porttia, olithan pitkä eikä sinulla ollut vaikeuksia pitää käsiä ylhäällä niin että muut mahtuivat alitse, eikä sinulla ollut vaikeuksia laskea käsiäsi sen ympärille joka viimeiseksi tuli. Eikä sille tapahtunut mitään, vaikka pelkäsin koko ensimmäisen syksyn sitä mitä tapahtuisi kun jäisin kiinni. Kaikki jäivät kiinni vuorollaan, eikä tarvinnut muuta kuin valita toinen portin pielistä ja mennä pitelemään vyötäisistä.

Eikä tarvinnut oikeasti valita, minä en valinnut koskaan. Menin siihen jonoon, joka oli lyhyempi. Sen olin päättänyt ja se oli salaisuuteni.

Niin Elena: tahdoit eläinlääkäriksi. Niin niin, ja kukapa ei. Sen oli joku keksinyt joskus, ehkä joku aikuinen, pienelle tytölle joka ei muusta välitä kuin koirista ja hevosista. Mistä muusta voisi pitää kuin koirista ja hevosista ja mistä on ylipäänsä lupa pitää? Eläinlääkäri, hän voi pitää koirista ja hevosista koko ikänsä.

Ja hän voi kirjoittaa kirjoja. Niinhän kaikki tahtoivat. Mutta sinä olit ainoa, joka oli vakuuttava. Kerran piirsin hevosen ja tajusin heti, ettei siinä ollut mieltä. Minä en voinut hevosta piirtää.

Enkä piirtänyt ennen kuin aikuisena.

Tiedät miten huono olen aina ollut tulen kanssa. Miten väännän kaasuliekin täysille, miten pelästyn sitä ja miten sitten hiljennän sen tukahduksiin. En ollenkaan niin kuin sinä Elena joka tiesit aina miten mikäkin toimii. Sen on pakko olla jokin lahjakkuus. Että aina tietää mihin päin ovi aukeaa tai ettei koskaan yritä avata korkkia väärään suuntaan. Tiesitkö että kerran eksyin. Minun piti mennä kotiin, mutta lähdin kaksi kertaa väärälle tielle ja palasin itku kurkussa takaisin.

Sieltä se tehdas taas sukelsi hämärästä, isoja laatikoita, rumia kuin piru tai painajainen, ja tie katkesi verkkoaitoihin. Kolmatta kertaa en uskaltanut yrittää. Ihmiset katsoivat minua kun talutin pyörääni: siinä sinulla on pyörä, mikset aja kotiin?

Minulla oli väärällä tavalla itkettyneet silmät, en ollut riidoissa kenenkään kanssa enkä hukannut mitään korua ranteestani, ja pyysin vain yhtä typerää kolikkoa.

Ja kansaa oli paljon kaikkialla, sinäkin jossain siellä, olit musta singahdus yössä röyhkeä ja juopunut ehkä mutta et avuton

Tietenkin tiesit sen, kysymys kuuluu, muistitko. Voiko liian kipeä muisto pyyhkiytyä myös toisten mielestä. Onko sellaista armoa että niin kävisi. Tai onko sellaista armoa, että kerrot jollekin, miten sinulla kerran oli ystävä jolla oli pyörä mutta joka ei osannut ajaa kotiin? Miten erikoinen ystävä sinulla oli, Elena. Miten ylpeä voit hänestä olla, kun et itse koskaan saa tietää miltä se tuntuu, kun ei tiedä miten mikäkin toimii.

Istun kirjoittamaan:

Oli kerran ystävä, jolla oli pyörä, mutta joka ei osannut ajaa kotiin. Pyörä. Ainoa asia, joka piti sinut pystyasennossa, ojensi auttavat sarvensa. Kävelysi oli kulmikasta, olit unohtanut postilaatikkorivin, kuusen, roskiksen, kaupankulman ja lintulaudan. Äkkiä: olin lämmin, leveä, korkea pajukko. Olisin sanonut: älä kutsu minua kodiksi. Älä sinäkään jää. Puhumattomuuteni oli siipiään ravisteleva pullajoutsen, jota jotkut erehtyvät luulemaan kesyksi. Sulkia tip-puu, ne unohtuvat, lapset pysähtyvät niitä joskus kummastelemaan, odottavat tarinaa. Muistan: piirsit auringon tilalle mustan kerän, pelkosi.

Jos muistan, minusta tulee osoite, johon et koskaan palaa.

Kirjoitan sinulle.

Rakennan pienen aidan, laitan sen mutkittelemaan, sammalista, kivistä ja kuivista männynoksista. Laitan jalat lampaille. Sinä juokset nopeasti. Sinulla on luja ääni, vahvaa maustetta, kalliita kaupan hedelmiä. Minulla on pieniä aitoja, portteja, tarhoja, tarhojen pikkuruusia asukkaita, asukkaiden tiheitä järjestelyjä, ne pelkäävät, ne särkyvät hajalle. Ne pitävät hiljaisuudesta, jonka metsä laskee alleen.

Etusormessani on arpi, valkoinen. Se tulee yhä valkoisemmaksi kun ponnistelen kirjainten kanssa. Kirjaimeni ovat pikimustia, vahingoitettuja, valuvat pahasti. Kiukkuisina kuin kuudennen kerroksen villakoira. Ne eivät halua jäädä vääntyneisiin asentoihin ikuisiksi ajoiksi. Kiitos ja Ei kestä ne sanovat, vaikka haluaisivat kiljua ja tulla puhkotuksi paperin lävitse, liian kiltit sanat.

3.

Kaikkien yhteinen hymy

Unessa oli mies, mutta hän oli vasta poika, ja isoäiti näki miten poika kasvoi ja syntymäpäivänään löysi pensaan juurelta jotain. Ja isoäiti katsoi ja päätti, että poika on sen valmis löytämään. Siinä olivat siivet. Ne olivat punaista kangasta jonka voi taitella laatikkoon, ja kun sitten vuosien kuluttua hän oli mies ja kietoi viitan harteilleen, se kasvoi kiinni hänen olkiinsa ja käsivarsiinsa. Miten sinua halusinkaan Elena kun seisot siinä punaisissa siivissäsi ja tiesin että voisit lentää, ja sitten lensit, ja minä sinuun takertuneena lensin myös.

Miten lentäjästä voi tullakin niin, samalla niin vahva ja kuitenkin kuin kutistunut, kuin meidän kädessämme kokonaan, kuin leikkikalua. Ja sitä surin, sen miehen sylissä, niiden siipien alla.

Ja isoäiti näki meidät ja sanoi: sinä olet mies. En tiennyt ketä hän tarkoitti kun hän sanoi: sinä olet Helena, se on: loistava.

Olen Jelena, sisältä kaunis tyttö.
Merimiehen, hautausurakoitsijan ja opettajan heila.
Valontuojan vaimo. Kaikkien yhteinen hymy.
Kyllä sitä linjaa vedettiin.

Muistoista pidetään kiinni,
kuten punaisista heliumilmapalloista,
hyvästä unesta vapaapäivän aamuna,
liikkuvan valon kädestä.

Tämä on tyttö, joka puhuu.
Häntä kutsutaan Jelenaksi, se on oikein.
Niin on päätetty. Annettu hänet Paimenen käsivarsille.

Mutta hän on ymmärtänyt puhumisen väärin,
huhuilee kuin ei näkisi meitä.
Valo sohii hänen silmiään,
niistä valuu outoa nestettä kuin huhtikuussa katkotuista koivunoksista.
Toivottavasti hän ei ihan kuivu.

Jelena. Sisäkkäin pimeän kanssa.

Minä istun kivellä kun mehiläistarhaaja tulee.
Olen istunut kivellä koko päivän ja katsellut kuinka mehiläiset
kotiin tullessaan tervehtivät toisiaan (mehiläisten koti on puuta, lämmin).
Mehiläistarhaajalla on mukanaan savua.
”Mehiläishoito tekee vanhan miehenkin onnelliseksi”
Siitä päätätellen, että vanhat miehet ovat yleensä onnettomia.
Minä yritän lohduttaa pappaa,
mutta hän ei puhu mitään, makaa vuoteella ja kuuntelee radiota.
Radiossa puhuvat Koulukiusaaja, Koiravihaaja, Lastenpiiskaaja ja
Naistenmies.
Ne ovat Fiktiivisiä Hahmoja.
Toivon, ettei niitä päästetä sieltä pois.
Sinä erehdyt pahasti, sanoo Jelena-mummu.
Hänen silmiensä siniset mustelmat.

Mikä olet nauramaan päin papan naamaa? Kuin kutsuisi ambulanssin kuolleelle.

Katsot meitä öisin kuun kylmyydestä. Tanssit, pitelet sarvistasi kiinni. Sarvet ovat umpiluuta, raskaat ja tervatut. Unohdat, miksi nauretaan ja itketään. Teeskentelet nukkuvaa. Mikä olet hylkäämään unettomat sukupolvet. Huojuvat meriheinät. Kaadut suullesi hiekkaan tai kuumma rauta jättää pieniä valkeita laikkuja ihoosi, muistoja, surun merkkikieltä. Mitä tiedät kuolemasta? Sinä vain tiskaat astioita. Luudalla lakaiset lattioita. He nostavat sinut jaloilleen vaatimuksillaan. Sinä olet he. Olet mies, nainen. Meemi & Geeni. Tehtäväsi on synnyttää heille poikia ja tyttäriä, joille jätetään kertomatta samat asiat.

Tässä on mies, siipesi ja käsivartesi, ponnahduksesi ilmaan. Miehellä isoisiä ja esi-isiä, osasta on valokuvia, niin kuin Vanhakallesta vihtoja tekemässä. He olivat kaikki sähkömiehiä, kaikki kiipesivät puihin, kirosivat, sylkäisivät pappia päähän. He eivät hallinneet anteeksipyyntöä, se oli heidän ulottumattomissaan. He tekevät sinulle talon. Heistä se on kaunis, he ovat miehissään. He ovat tehneet parhaansa ja enemmänkin. Haaveilit jostakin korkeammasta ja valoisammasta, etkö siis katsahtanut heihin kun he ojensivat käteesi avaimet?

4.

Kolmosten talo

Olin valmis vastaamaan mutta sinä nopea. Iloisena heitit varmat sanasi. Minä, tuhkatun sieluni kanssa astuin taas sotaisan askeleen sinua vastaan. Tuskin huomasit, olit niin nojautunut ikkunaan, märkää lumisadetta, sinusta se oli kevät. Olit naurahtanut hullunkurista kävelytyyliäni. ”Kaupunki on hirviö, se puhkoo silmät terävillä kulmillaan. Kukaan ei uskalla hypähtää valkoisten viivojen ulkopuolelle” Syytös. Minäkö tekisin pikku hametytön kevätjuhlahypyn? Olen liian vanha, jalkani sohjoa, olen painanut kiinni ikkunan ja oven, turvannut omaan makuuni, suljettuun suuhun?

Vastaukset tiettyihin kysymyksiisi olivat yksinkertaisia, mutta vastaanottaja kaukana tai matkustamassa sinne. Tai lähettäjä, valaan vatsassa tai ainakin seuduilla, missä posti ei kulje. Sota-alueilla tai diktaattorien metsästysmailla vailla laulua ja lämpimiä nuotioita, vailla vaeltajia, lapsekkaita hauskanpidon paimentolaisia, jotka ovat kuulevinaan säveliä kaikkialla. Siellä missä on pimeää, pimeä ei rakoile. On tähtiä, jotka palavat pienellä liekillä, palavat kuitenkin.

Vastasin sinulle, huolellisesti. Ravitsin itseni hyvillä ajatuksilla, peseydyin, laitoin tietyn laulun soimaan. Nielin itseni yhtenä suupalana. Nielin sormuksen, hääkuvan, kuivatun hääkimpun, pöydät ja sekalaisen kokoelman tuoleja, tuoleja matkan varrelta. Viulu soi, nuori poika lauloi hedelmien putoamisesta, puoskari oli kiillottanut hänen kielensä. Viulu soi ja soi, minä kirjoitin, kirjoitin kaikilla kielillä, otin mallia muiden kirjoittamista kirjoista, poltin kirjoitukseni ja kirjoitin sen nousemaan tuhkasta uudelleen. Söin tummaa leipää, join makeaa kaa-kaota, nukahdin kirjoituksen ääreen. Aamulla kaikki oli muuttunut: Mummu kuollut, lapset palaneet, heidän tuhkallaan ravittiin omenapuita. Olit muuttanut pois ja vienyt meripihkahelmeni, niiden sisällä leijuvat pienet hyönteiset olit tuuditellut kaulallesi. Tuntemattomat naiset järjestelivät hautajaiskukkia. Minä olin kadottanut kieleni lihatskille muiden lihapalojen joukkoon.

Nyt sinä itket.
Itkusi on satosi,
enkä minä korjaa sitä.

Oli kevät kun sinä menit siihen Kolmosten taloon
ja löysit ne kolme siskoa

ja sen kesän leikit heidän kanssaan

he syntyivät samana yönä, tunnin välein
ensimmäinen syntyi kun kello oli kolme,
hän oli hyppynarun virtuoosi

ja toinen syntyi kun kello löi neljä
hänellä oli pienet terävät nyrkit

viideltä syntyi kolmas,
hän istui takkahuoneessa ja opetteli kirjaimia

hän näytti sinulle viittä sormea,
toisen kätensä jokaista viittä sormea sillä hänkin oli viiden
istuit hänen kanssaan takkahuoneessa ja opetit
hänelle kirjaimia: opetit E:n niin kuin Elena
joka aurinkoinen aamu ilman kenkiä ja yöpaidassa
juoksit siihen taloon tavaavan tytön luokse

kunnes tuli syksy ja he olivat lähteneet

(kaikki kolme siskoa toisille apajille, jonkin päivähoitopojan luokse, ruskeita vaatteita, näky-
mättömiä lapioita ja ämpäreitä, talo jonka varastoista lähtee vieraita käytäviä)

kaikki kolme siskoa olivat poissa

poissa oli tuo nuorin sisko

ja poissa oli varmasti talokin

et enää koskaan mennyt katsomaan, koko Kurjentie katosi sinulta

Joutsenkujan ja Siivenkaaren väliin kuin laskostettuna

Sisarellasi on pieni sisar
ja nuo kapeat hartiat

ja leikkitoverin etsimiseen voi mennä koko elämä

5.

Pienimmän nuken hevonen

Ojensit salaisuutta minua kohti. Niin olit päättänyt. Voi, sanoin, älä anna minulle tätä taakkaa. Tai anna, ehkä se saa minut luopumaan kaikesta muusta, kaikesta mitä on turha laahata perässään niin kuin vanhat kalastajat kiskovat verkkojaan, tyhjää kimallusta. Ehkä me voimme nyt nukkua aamuun asti. Salaisuus on pieni, mahtuu kokonaan kätesi sisään. Käsiemme. Hopeinen kappale puuta, vuosisatoja jäisen meren hankaama. Koriste-esine maitovalaiden olohuoneesta. Leikissä se voisi olla pienimmän nukken hevonen. Salaisuutesi, Helena, sinä.

Elena, muistatko, kun meillä oli aarteita
esimerkiksi pihlajanmarjoja, joita oli sinä syksynä puissa
kuin roskaa,
ja sanoit että tilhet ovat pöhnässä enkä minä uskonut
koska linnuilla on pienet kiltit silmät kuin mummolla

ja sinä päätit että pihlajanmarjat ovat aarteita ja
hautasit niitä kämmeneesi
haudoit niitä kuin kultarahoja ja ne homehtuivat
ja minä sain allergiaa
ja kiellon leikkiä sinun kanssasi viikkoon tai päivään tai ainakaan tuntiin,
sain joskus käskyn tulla sisään ilman mitään syytä

Ja miten minä halusin aina että kaikelle on pari, että jokaiselle nukelle on hevonen, ja jos oli
kaksi joukkuetta, minä valitsin sen jossa oli vähemmän, minä halusin täydentää

ja jos oli voileipiä, minä valitsin sen mitä teki vähiten mieli

ja jos oli pienin nukke, melkein piirteetön, minä leikin sillä
ja annoin sille hevosen, vaikken itse koskaan uneksintukaan ratsastavani

paitsi aikuisena, jolloin uneksin ratsastavani, ja uneksin
siitä aina uudelleen, muuten, Elena, niin se muuten meni.

Tyttö hukkasi kellon, sukat ja hiuspampulan metsään. Myös silmät jäivät rahkasammaleen alle. Hänestä on paljon kuvia täällä, näillä hyllyillä ja näissä kansioissa, jokaisen puun kuores-
sa ja kivien varjoisella puolella. Hän kirjoitti. Hän joutui tukiopetukseen. Hänen nimensä oli
muistaakseni: Elena. Lukutunnilla Elena kiemurteli ikävystymisen tuskasta. Lukujono eteni
vakaasti pulpetti pulpetilta, harmaita, takkuisia ääniä vasten luokanikkunoiden kirkkautta.
Elena ei ymmärtänyt. Hän oli tyttö, joka ei osannut puhua. Elenan painavassa päässä vajosi
sanojen kaatopaikka, rotat, lokit ja kukkulat, taivas. Ja metsä, metsä: hyvin kaukaa ja hyvin lä-
heltä metsä on mustaa samettia. Hän toisti: älä sinäkään jää.

6.

Turkish delight

Turkish delight, iltojen ja öiden ilo, jo satoja vuosia sillä nimellä kutsuttu ja hämmennetty maakeinen, koko perheen työ: isä istuu kyykyssä jalkapohjat maassa ja vahtii suurta pataa, vaimo ja tyttäret rikkovat kananmunia. Vain hienointa pistaasipähkinää, ja vain sydän kuoren sisältä.

Muistatko kun tahdoin ostaa turkkilaisia karamelleja, upottaa hampaani niihin, ja siksi meidän oli koko ajan käveltävä, sillä joskus hinta on ruplissa kovin paljon ja joskus hinta on dollareissa, ja silloin ymmärrän miten paljon se on, ja leahdan punaiseksi ja kävelen edelleen, ja kenkien säänkestävä pinnoitus ei enää kestä kuraa eikä kävelyä.

Vastaan kävelee mummoja joita ei ehkä ehdi nähdä sillä he ovat eri ajassa, heidän kukikkaat huivinsa ovat jo matkamuistokojussa mutta he kävelevät ajan poimuissa, lentävät pienillä eläkelappusilla ja sinä katsot heidän peräänsä kuin muka yllättyisit

Ja siten kengistä tulee vanhat ja paljon kävelleet ja tavaratorilla tavarat ovat yhtä laatua kaikki, vierekkäin vain yhtä laatua tavaraa, yhden hintaisia kaikki, vihreät taaputskit minä työnnän jalkani sinun liian suuriin tohveleihisi,

Vanha Jelena ja hänen ystävättärensä Jelena laulavat taas
sinä käännyt sivuttain, ääntä kohden

voi miten paljon me kävelimme, ja sinä puhuit, ja he sanoivat devotshka, tiesin että se olin
minä, ja jos minä olisin puhunut, he olisivat sanoneet tyttö ja se olisit ollut sinä,
ja tohvelit olivat sinullekin liian suuret, olen varma

ja joskus seljankassa oli paljon lihaa, joskus tuskin ollenkaan,
suolaa siinä oli aina paljon ja jos seljankan sekaan itki,
ei se laimentunut vaan parani vain,
jos istui käsi poskella ja itki keittoonsa ja höyrysi kuin vanha avokeittiö

Sennaja Ploshadin aseman edessä kaksi ääntä soi
niin vaivattomasti, ja kun kuljemme ohi Jelena ei sano devotshka,
hänen ei tarvitse houkutella
viimein löydän supermarketin ja sieltä turkkilaiset karamellit,
olemme kaukana pohjoisessa, jotain on varmaankin unohtunut
joet eivät ole kulkureittejä eikä musiikki soi vanhasta Euroopasta
makeisiin eivät uppoa hampaat, ne makaavat muoviin käpertyneinä
ja hulahtavat kurkusta

Heitä oli kolme nuorta ja he matkustivat alas Mustalle merelle
heille valkeni junassa päivä
ja yksi sanoi: vuokraamme huoneen
kaksi nukkui keittiössä kukkaverhojen ja maalatun kellotaulun hohteessa
vanha mies risti kätensä, langetti heidän päälleen siunauksen ja pyysi maksun
Tämä on tositarina Euroopasta ja muustakin;
kymmeniä vuosia sitten
juna pysähtyi täällä ja joku tiesi kertoa nähneensä hänet
kirjavassa huivissa

Huhtikuun kymmenentenä päivänä kello neljätoista neljäkymmentäyhdeksän syttyi rouva Jelena Marttilan käsilaukussa tulipalo. Hän oli juuri pysähtynyt tuttuun kadunkulmaan jo pitkään tuntemansa henkilön kanssa, päivittelemään elämänmenoa, sotaherroja, kieroja poliitikkoja ja huumenuoria samaan tapaan kuin kaikki muutkin ihmiset noina aikoina. Tuo tuttu henkilö oli lihonnut tavattomasti viimeisen kymmenen vuoden aikana leskeksi jäätyään ja hilseili. Rouva Marttila katseli häntä inhoten ja seiso i vain puolittain häntä kohti. On selvää että jotakin oli kyt enyt rouva Marttilan vanhassa käsilaukussa haljenneen huulipunakotelon ja kahviloista kootun sokeripalakoelma n keskellä jo pitkään. Muodottomaksi paisunut vanha tuttu tarttui hänen vapaaseen käsivarteensa kauhistuneena, lokit kirkuivat, lapset kirkuivat ja päästivät mainosilmapallonsa karkuun, savu näytt äytyi ilmestyksenomaisesti lähiöissä, kaupunginosa haisi pitkään krematoriolle haalariasuisten siistijöiden ponnisteluista huolimatta. Kuulusteluissa rouva Jelena Marttila vetosi naisten ikaikaiseen oikeuteen kuljettaa käsilaukuissaan tarpeelliseksi katsomiaan asioita.

7.

Sinun kasvosi minun pilveni

Helena: Vain matematiikka on totta.

Kirjaan asioita pieniin muistilappuihin,
käytän lyijykynää, sitä ei liuota sprii.
Nolottaa, nämä töpöt numerot jäävät jälkeeni,
käsialani ei aikuistu.

Minulla on karvanlähtöaika.

Yöjalkani paljastuu, minusta tippuu neulasia ja sammaltuppoja.

On mitattava jokainen kuitu, paksuus, pituus ja tiheys,
analysoitava tuhkasta raskasmetallit,
tippumisaika sekunnin sadasosissa, piirrettävä millimetripaperille
putoamispaikka ja asento.

Syötettävä tietokonetta tasaisin väliajoin kuin lasta,
asetettava päälletysten sinun ja minun paljaiden läikkien pinta-aloja.
Odotettava puoli vuotta uutta kiiltävää karvaa.

(Mittojen tragedia on etteivät ne koskaan kohtaa. Tunti, kilometri, ilmestyy, katoaa. Toisista tietämättä.)

Jumalatar vetäisi verkkahousut jalkaan ja valitti väsymystään: Pyhät iisopit ovat edelleen leikkaamatta. Hänen jalon nenänsä kuivia onteloita kalvoi naapuruston grilleistä kohoava uhritulien rasvanlemu. Kierosilmäinen tikka koputteli taukoamatta talon päätyseinää, annoimme sen koputtaa, annoimme sen munia talomme sisuksiin. Olimme armeliaita, meillä oli elämänkokemusta, monenlaisia säilykerakkauksia, myös meissä oli koteloituneita loiselukoita, sadan vuoden unessa, odottamassa mätänemisen riemukasta lämpötilaa, vapautuvaa vettä ja ravinteita. Kuuset notkuivat suorassa rivissä hampaattomina ja teloitustaan odottaen. Havuhuppu silmillä, pihkainen kusi jaloilla. Millainen kesä, sanoit, sataa joka päivä. Fenixaurinko häpeää itseään ja hautoo itsemurhaa. Pidin päiväkirjaa luonnonilmiöistä: Aamu hidasti taas soittoaan metsän yllä! Halusit nukkua päivisin riippukeinussa, kolea ilma muutti naamasi ruman täplikkääksi. Kun kumarruin ylitsesi olit näkevinäsi jotakin punareunaista, ehkä muiston, ehkä verisen pumpulitupon pahoinpitelemäsi koulutoverin oikeassa sieraimessa, (kesti kauan ennen kuin kimallushiuksesi kasvoivat ennalleen) ehkä kuitenkin pilven, jossa on aukko.

Heitän tikkaa.

Puhkeamisen toivossa tähtään kipupisteisiin.

Teloitan numeroita, vain matematiikka on totta.

”Keväällä helpottaa, alkaa sataa lämpöistä vettä”.

Yöllä kuuntelemasi musiikki ja sen avulla kirjoittamasi teksti

ovat kuin vuodenajat,

etäällä ja takaperoisia, kapinoivat toiveikkuutta vastaan.

Miten julmia ne ovat, miten oikukkaita,

miten helppoa niiden olisi sataa yllemme pisaroina ja jyvänä.

Kaivo on kuivunut. Kuljetamme kaupungin vettä kanistereissa.

Testamenttaat minulle etukäteen kauneimman venäläisen astiastosi,

mutta et pääse eroon muistoistasi.

Elena, olen laiskimus
en ole vielä maininnut sanaakaan siitä että soudit tänne tullessa
ja nyt lämmität savusaunaa, murjotat

äsksen aurinko pimeni, en avannut silmiä mutta luulen että se
olit sinä,
sinun kasvosi minun pilveni

ukkossilmät ja poutanenä,

sitten poistuit ja kelluin taas auringossa

keinun päivän keinussa, et ymmärrä sitä vielä mutta
tulet ymmärtämään
vanhanakaan ei vielä tiedä kaikkea

(koska nyt me olemme vanhoja, jos et vielä ymmärtänyt, olemme seisonneet kuvassa ja sinulla
on ollut frakki ja minulla empirevyötäröllä punottu nauha, siitä on ehkä kolmekymmentä vuotta
ja silloin oli olemassa malvanvärisiä kukkia ja sellainen väri)

minä olen sinun päiväsi kulku halki taivaan
ja illalla kylven kanssasi

ja soudan kun lähemme
tai ehkä huomenaamulla nousen kun vielä nukut ja soudan kaupunkiin
tuon sinulle kananmunia, niitä on meiltä puuttunut jo viikko
(tai jotain maatiaista, persiljaa, jos emme vielä ole kylväneet sitä, ehkä meistä on tällä välin
tullut multasormia, kaksi marjaa)

järven selkä on tyhjä mutta pieni, kotoisa

sitä pitkin kuuluvat jo kaupungin äänet,
nuorten äänet

niemen nokassa ne juhlivat jumalattomat
ja siksi minä pyhitän tämän päivän riippumatossa

Aika siivota hiukan, valmistaa pientä purtavaa, niistä aineksista, joita jääkaapissa sattuu olemaan. Ei mitään, mitä joutuisi kuumentamaan kovasti, ei mausteista, alkoholipitoista. Voimme toki katsella luontodokumentteja joka viikko, mutta emme saa innostua. Niissä kuvatut mereneläinten lastenkammarit ovat jo saastuneet ja autioituneet. Vuorotellen on suudeltava huulia, jotka tuovat kylmän sisään. Niin kuin takatalvi liudentaa kaupungin värit, antaa ikkunanpesijöille ja puutarhureille vielä aikaa levähtää, niin on meidän nyt oltava. Lakattava hetkeksi lähtemästä. Koluttava yhteisen puheen kuihtuneita tasankoja. Löydettävä yhdestä kaikki.

8.

Kolme iloista tyttöä

Kun olit puolentoista vuoden ikäinen,
tuli isoäidille ja sinulle tylsää

verhot olivat liian säännölliset, yksi valtava ruskea tulppaani
ja monta valkoista, isonenäinen mies, joskus elefantti, siitä
voisi sanoa että psykedeelinen, etenkin joskus kuumeessa
mutta se oli kaikki pidemmän päälle silti liian säännöllistä,
alkoi joka aamu seitsemältä.

ja niin isoäiti alkoi opettaa sinulle kirjaimia
kun siinä istuitte ikkunassa. Tavailitte ensin pöytäliinaa
ja kahvikuppia, sitten sanomalehteä.
Isoäiti piirsi sinulle kaikki kirjaimet, käsilläänseisojan,
osoittelijan ja itseensä kiertyjän,
kun täytit kaksi vuotta olit oppinut viimeisenkin.

Mutta voi onnetonta: olit saanut sen käsityksen
että kirjaimet ovat kuvia
että ne ovat olemassa jotta ne täyttäsivät pöytäliinan ja löytyisivät verhoista ja olisivat yhtä
kuin puhumattomuus, talojen välistä avautuva oma kirja,

tai selitys mummon hiljaisuudelle, teidän kahden vitsi
ja syntyi ongelmia
kun muut opettelivat lukemaan, sinä osasit jo
kun toiset olivat oppineet, sinä et osannut enää

Luokassa kaikui: Elena, lue kunnolla,
lue tavuttain: e-le-na
lue: mum-mo
sana ´hevonen´ ei ole hevosen kuva
vaikka sinä näppärästi piirätkin

(ja tässä kohdassa juokset koulun ja koulun pihan välistä,
kahden talon välistä kolmanteen ja heilutat paperia sen
kultaisesi kasvojen edessä, se on komea hevospuurustus, mutta
koulupäivät menivät jo, niitä et voi enää muuttaa
olet taas luokassa ja oma kirjasi on mennyt kiinni)

surku tulee jättää sinut luokalle

Satu alkaa hitaana,
kertoja on pehmeä,
rinnat hengittävät vapaasti sanojen tahtiin.
Suu, hampaat ja leuka tekevät kuvioita, joilla on suloiset säännöt.

(Keisari yksin, tapetit sinisiä,
suihkulähde jäässä, prinssi lensi vaatimusten yläpuolelle
tulipunaisen linnun selässä, putosi kun luuli lentävänsä,
eikö valtias millään opi?)

Hymy on outo valoilmiö, joka syntyy
syvissä pimeissä onteloissa,
puhkeaa huulille.
Kevyet maisemat ohittavat meidät,
kauniit ja korkeat taivaskattosalit
laivoissa, jotka hyvästelevät tutun sataman.

Täälläkö muuttolinnut viettävät talven, kysyy Jelena Viisas
kun lopulta saavumme, sileät, valkoiset, keltaiset, ruskeat, luiset.

(Tarina kulki näin, näin, näin:)

Oli kolme iloista tyttöä punasukkineen.
Oli kolme kirjavaa hyppynuoraa
kolme kumipalloa ja
kolme liitua, joilla piirrettiin ruudut asfalttiin.

Kaikkea oli kolme, myös kesiä, aurinkoja ja kuita, kuvioita mekossa.
Kaloja ja lintuja oli miljoona kullakin, siis yhteensä kolme miljoonaa.
Kaloille ja linnuille oli ruuanhippuja kolme triljoonaa kullakin, siis
yhteensä yhdeksän triljoonaa.
Ja kaikki tulivat ruokituksi.

Myös kysymyksiä oli kolme.
Kauneinta tähteä oli vain yksi ja siitä he kinasivat itsensä kanssa
sillä se kehotti leikkisästi kulkemaan jalanjäljissään maailman ääriin.
Mutta eiväthän he oikeasti osanneet leijua taivaankappaleiden kierron
mukaan, he olivat vain matalia tyttöjä matalalta pihalta,
eikä heidän korviinsa kantautunut kuiskauksia Bereniken hiusten
loistosta.

Huraa huraa häitä.

Kello löi jo kaksitoista.

Keisari seisoo palatsissa.

Kolme iloista tyttöä siis,
joiden kireät polvet napsahtelivat niausten tahtiin.

Keisarin korkian pojan häät lähestyivät. Kansa komennettiin
valmistelemaan juhlia.

Myös kolme iloista tyttöä.

Yksi poimi kivet pellostä ja keitti niistä köyhyyden soppaa.

Toinen tervasi kuun kuivat meret yhä uudelleen.

Kolmas sukelsi helmet pohjattomasta järvestä.

Huraa huraa häitä.

Kello löi jo kaksitoista.

Keisari seisoo palatsissa.

Kolmet polvet kuluivat.
Kolme selkää kiertyi kohti maata.
Kaihi kahlitsi kirkkaat katseet.
Kaikki oli valmista seremonioita varten.

Kolme iloista tyttöä punasukkineen
antoivat kalakukkojen lentää uunista,
lähtivät kaivamaan vuoteita sotilaille.

Huraa huraa häitä.

Kello löi jo kaksitoista.

Keisari seisoo palatsissa.

Keisarin tylsin päivä ja kaikkein kallein
oli se, kun hän odotti prinssiä aina yhdennelletoista tunnille
ja sitten oli kreivin aika

Hän tiesi jo, miten kauan pitäisi odottaa
ja siksi hän kasteli kukat hitaasti ja nyppi pois kuihtuneet nuput
yksi kerrallaan
ja imi piipustaan yhden savun, antoi sen sammua,
sytytti sen,
ja miten kallis oli tuo kokonainen tylsä, kytevä päivä

He hurrasivat häitä, pihalta kuului taas tuo raivostuttava hurraus
ja keisari sulki ikkunaluukut
avasi ne sittenkin, sillä tällaisia iltoja ei ole monta,
tältä ei tuoksu enää pitkään
ja nuo piirissä kulkevat, punapukuiset tytöt
ehkä hekin odottavat että prinssi nyt lehahtaisi heidän keskelleen?

ja ruukuissa kasvavat, punapukuiset kukat

9.

Taikasanat 2: Kadonneita esineitä murehtivien pyhimys

Oli orapihlaja-aita
ja sen juurella meidän leikkimme
joutomaata talojen välissä kuin siitä olisi pudonnut talo pois

sinä sanoit, Helena, ettei voi olla kuin yksi prinsessa
mutta minä voisin olla kuningatar

en tiennyt mikä se oli, onko kuningatar yhtä hieno kuin prinsessa?
hienompi, sinä sanoit

prinsessa ruusu linnassa, linnassa, linnassa
on pahan noidan pauloissa

sinä lauloit ja nukahdit, kävit pensaan alle makaamaan
(oli kuiva kesä ja me olimme tottuneet istumaan ja makaamaan
missä vaan, omassa tai toisten pihassa
ilman että housut kastuvat ja joku suuttuu tai itkee jossain,
olkapäät palavat ja voileipäkeksit loppuvat ja lusikka jää ojaan,
orapihlaja-aitojen allekin voi ryömiä ja huijata
ja juosta päin talon nurkkaa, kolmikulmaista piilotaloa)

ja siinä sinä makasit heinäpedillä, roskapedillä
tämä oli väärä leikki
mitä minä teen? huusin
ei tämä ole mikään leikki, minä huusin

mutta sinä hymyilit unissasi, Helena

istuin pensaan juurella, poimin varpailla ruohoa
poimin sormilla käpyjä ja tikkuja,
asettelin otsallesi heinänkorsia ja yhden muurahaisen

Hevonen. Sokurihammas. Puuta, lämmin nojata. Onko nimesi Tähti, vai vain Ilta?
Kuolema, kantaa sylillisen puita saunan pesään. Kuolema, ostaa naisen puutaloalueella.
Nostaa ylös. Hevonen. Niin pieni, että mahtuu kämmenen sisään. Käsi, pilvi, varjo. Noin.
Nyt siinä on aukko, pilvessä. Jalaton. Voi, niin jalaton. Kengätön. Hyljehevonen. Hylky. Hylkii
vettä. Meripihkasilmäinen. Kultaharja kului katki, heiteltiin taivaaseen. Sikin sokin. Nauret-
tavaa: lemuava luuska, ratsastajan jalat laahaavat maata. Ratsastaja on tylsimys. Hevonen.
Puhdista kaviosi madoista ja kivenmurikoista, iske raudalla tulta. Kaiva silmät päästäsi. Kuo-
lema. En jaksa kantaa teitä kaikkia. En jaksa tirkistellä tyttöjä. Kevät tulee, pikku heposeni!

Hopoti hopoti hopoti hoi, kopoti kop, kopoti kop.

Vieras, ajassa vaeltava, toisen maan opiskelija, kuva peilin kääntöpuolella.

Joku nainen, Elena.

Jätti syömättä, lopulta jopa maistamatta, muuttui hiekanjyväseksi. Veden vähäpätöinen liike imaisi hänet, hautasi. Talo haisi vereltä.

Vain joku nainen, Helena.

Söi ja söi, sikisi, sikisi kuin hevonen, puhaltui ja halkesi kahtia. Hänestä tuli mustavalkoinen.

Eikä vastauksia koskaan vaihdettu, ei kadulla ohi kulkien, ei varta vasten sovituisissa herttaisissa paikoissa, joissa kasvaa penkki, puu, talo, vanha polkupyörä. Sataa juuri ennen kohtaamista, tuoksuu.

Nainen, Jelena.

Hänen fossiilisydämensä oli kauan sitten rahapuun lehti. Nyt hänen pergamentti-ihonsa on täynnä kirjoitusta. Hän käpristyy, tulessa. Mitä pikkuruisempi hän on, sitä kirkkaampi. Sitä levottomammin hengittävät pienet sukupuuttohyönteiset meripihkavuoteessa.

”Tämä koru sukellettiin syvältä. Sukeltaja tuli vähän hulluksi. Kuvitteli ymmärtävänsä hevosia, lintuja, tähtiä. Tahtoi olla lentäjä.”

Himmeä tähti (Berenike) nousi kaupungin ylle
ja tarkasteli sitä objektiivinsa läpi.

Niin paljon kadotettuja. Katuja, kulmia, koruja, leluja, lakkeja, polkupyöriä, nappeja,
kirjelappusia, jopa muistoesineitä. (Tuokin määrännyt puunkappale, nuken hevonen.)
Vajonneet vedestä välittämättä pohjaan.

Niin paljon tyttösiä, jotka eivät löydä kotiin, eivät tahdo.
Ei heillä ole kunnan kenkiäkään.
Heidän jalkansa ovat yksinkertaisesti liian lyhyet.
Eivät tahdo kasvaa tähtien mittoihin.

Himmeä tähti näki naisen pesemättömän ikkunan takana ja päätti hymyillä
hänelle ystävällisesti. Tämän kirkkaampi en ole.
Nainen silitti kiveä, joka lähetti valonsäteitä, rukoili kadonneita esineitä murehtivien
pyhimystä, Elena (keisarin synnyttäjää).

Viimeiset sanat ovat sinulle, ennen kuin suu painuu sisään, puhe hajoaa, kuolee hitaasti ja
rauhallisesti, lakkaa olemasta ovi tai ikkuna, ei enää kosketa kuin tulenliekki esineitä, eläviä.

Enempää en muista.

Jälkisanat

KOLMOSTEN TALO syntyi olemassaolevien kontaktien ja ystävyyksien varaan. Toisaalta ystävyyksissä oli alun perinkin taiteellista sävyä, halua jakaa myös taiteen tekemistä ja ajattelua. Juttelin aluksi sekä Alma Rajalan että Reetta Niemelän kanssa, ja keskusteluista syntyi se yhteisymmärrys, joka muovasi tekstin/esityksen tekemisen lähtökohdat. Emme halunneet poimia runoilijoiden valmiita tekstejä runoesitykseksi emmekä tarjota ohjaajalle ohjattavaksi valmista näytelmää, vaan osa prosessista haluttiin jättää yhteismaaksi, jossa tekijät toimintatapoineen tunkeutuvat luvallisesti toistensa alueelle.

E erityisen yhteistä esityksessä minulle oli tekstin tuottamisen tapa. En olisi milloinkaan (näin kuvittelen) kirjoittanut tällaisia fiktiivisen maailman yksityiskohtia tai tällaisia puhujia ilman sitä ”toisen ääntä”, jonka Reetan tekstit muodostivat. Kirjoittaminen on aina jatkuvaa vaikuttumista ja stimuloitumista, mutta kahden kirjoittajan yhteisessä tekstikokonaisuudessa siitä tuli kumuloituva, kerrannainen ilmiö. Sain omat kuvastoni ja asetelmani takaisin vieraina ja uudella tavalla mielenkiintoisina.

Kaksi ja kolme ovat tärkeitä lukuja: naisia, joilla oli nimet Elena, Helena ja Jelena jo ennen kuin sanaakaan oli kirjoitettu, on kolme, samoin näyttelijöitä näytelmässä. Toisilleen kirjoittavia ja toisiaan etsiviä naisia kuitenkin vain kaksi, samoin kuin kirjoittajia tekstillä. Toiselle kirjoittamisen, symbioottisten dyadien ja liikkuvien kolmioiden tematiikat ovat sukua Kolmosten talon tekemisen puitteille. Tekstin tekeminen oli sähköpostikirjeenvaihtoa, kirjoittamista toiselle.

Esityksen ja tekstin monimerkityksisyys on erilaista. Esityksen katsoja (kuulija, tuntija) joutuu rekisteröimään reaaliaikaisesti niin monta aistiärsyettä ja viittausta kuin kerkeää, tekstin lukija seuraa mahdollisimman monta omaa assosiaatiotaan oman aikansa ja kärsivällisyytensä rajoissa. Kolmosten talon runojen julkaiseminen on tämän toisenkin mahdollisuuden kokeilemistä. Milloin lukiessa naisia on kaksi, milloin kolme? Toivon, että teksti osoittaa yhtä moniin suuntiin lukijalle kuin esitys tai kirjoittamisen huimat hetket.

Turussa 27.4.05

Pauliina Haasjoki

Kolmosten talossa nähdään ja kuullaan kaksi runoilijaa, kolme tyttöä ja naista, monta minää ja sinää, tarinaa ja mielen kuvaa.

Runoilijat *Pauliina Haasjoki* ja *Reetta Niemelä* ovat kirjoittaneet rohkeasti, toisiaan pelkäämättä, erikseen ja yhtä teosta. Tuloksena on avara ja ilmaiseva tila, jossa henkilöt ja äänet, esineet ja muistot, tytöt, naiset, mummut ja miehet menevät lomittain kuin elämässä. Ehkä Elena on Helena, tai ”vanha Jelena ja hänen ystävänsä Jelena”, ja he kaikki ”matalia tyttöjä matalalta pihalta”.

Kolmosten talo on runo, näytelmä ja runodialogi, jota on esitetty tamperelaisen Teatteri Valajan toteutuksena Turussa ja Tampereella.

”Kokonaisudeksi hahmottuu puhe, joka muistuttaa täsmällisessä vireessä olevan jousisoittimen äänen puhtaaksi kehittyä atonaalisuutta.”

— Erkki Kanerva, Turun Sanomat

PAULIINA HAASJOKI (s. 1976; *Ikkunassa on huone*, Nihil Interit 1999; *Ukkosen odottajat*, Tammi 2002; *Epäilyttävät puut*, Tammi 2005) ja REETTA NIEMELÄ (s. 1973; *Joen huoma on aina valoisa*, Kaarinan kaupunki 1997) ovat turkulaisia runoilijoita.

poEsia on Runoyhdistys Nihil Interitin ja Kirja kerrallaan -kustantamon kirjasarja, jonka teokset ilmestyvät sekä Internetissä että book on demand -kirjoina.

ISBN 952-480-001-2

<http://tuli-savu.nihil.fi/poesia/kolmostentalo>

<http://kirja.lasipalatsi.fi>

